

ARBEIDSMIGRANTEN

Groeiende hoofdpijn van al die Polen

Protest, angst, overlast en strengere regels.

Brabant worstelt meer en meer met de gevolgen van de stroom van duizenden arbeidsmigranten uit Oost-Europa, met name uit Polen.

Theo van de Zande

Den Bosch

Zet ze op een rij de krantenkoppen van de afgelopen periode: *Huisvesting migranten wringt in wijk in Hedel; Protest tegen Polenhuisvesting in Zuilichem; Angst voor huisvesting Polen in Riel; Streep door Polenmotel in Tilburg; Zaltbommel gaat jaar 'op slot' voor arbeidsmigranten en Poolse man bedreigt huisgenoten in Waalwijk.*

Een oogst van angst, onmacht en onwetendheid. Steeds meer inwoners van dorpen of wijken ondervinden aan den lijve dat Brabantse (en ook Gelderse) gemeenten zich geen raad weten met de gevolgen van grootschalige arbeidsmigratie. „We voelen ons overvallen”, riep een boze inwoner van Zuilichem afgelopen jaar. Ze kwamen massaal in actie tegen een plan voor huisvesting van 400 arbeidsmigranten aan de rand van hun dorp. Onder druk van dat protest moest de Zaltbommelse wethouder Adrie Bragt het plan intrekken. Hoe het verder moet, weet hij ook niet. Wel helder is: „We hebben ondertussen te maken met een groot maatschappelijk probleem.”

In Waalwijk en Tilburg was het niet anders. Na acties van bezorgde omwonenden ging ook daar een streep door huisvestingsplannen voor arbeidsmigranten.

Net als Bragt in de Bommelerwaard zien ze de problemen alleen maar groter worden. Want onderdak of niet, komen doen de arbeidsmigranten toch. „Bedrijven

Arbeidsmigranten

Het Brabants Dagblad gaat in een serie artikelen in op de problemen rond arbeidsmigranten. Maandag deel 2: 'Opeens had ik twaalf Poolse burenen' ■ Zie ook bd.nl

uit de regio kunnen niet meer zonder”, weet burgemeester Henny van Kooten van Maasdriel. Hij ziet hoe vermogende partijen (tuinders, uitzendbureaus en huisjesmelkers) in het gat springen. Ze halen geld van de bank (waar het niks oplevert) en steken het in woningen voor Polen, Bulgaren of Roemenen. „Als je geld hebt, ga je in oude whiskey, in oldtimers of in het onroerend goed.”

Vertier

Extra lastig is het dat Maasdriel net als veel andere gemeenten de afgelopen jaren totaal geen zicht had op het aantal Oost-Europese arbeiders. Landelijk gezien geldt de gemeente als een van de plaatsen met de meeste Oost-Europese werknemers, onder meer bij tuinders, bij transportbedrijven en in de bouw. Uit onderzoek bleek pas deze zomer dat het gaat om in totaal zo'n 1.500 migranten (inwonertal 24.000) die in de gemeente wonen, verdeeld over 175 locaties. Daarbij gaat het onder meer om 100 woningen verspreid over de elf dorpskernen. Vooral die groeps-huisvesting in doorsnee huizen le-

FOTO ANP / BEELDBEWERKING BD

vert overlast op voor direct omwonenden. „De buurt wordt ontwricht”, klinkt een bezorgde buurvrouw. Burgemeester Van Kooten wil met eigenaren van die 'Polenhuizen' in gesprek over het terugdringen van de overlast voor de omgeving. Volgens wethouder Van Bragt kan dat ook niet anders: „Zet negen voor elkaar vreemde mensen in een klein huis, dan zoeken ze vertier buiten de deur en daar heeft de omgeving last van.” Dat weten ze ook in Veghel en

Bernheze waar al strengere regels ingevoerd zijn rond huisvesting van buitenlandse flexwerkers. Uden en Oss controleren ook intensiever op overbevolking van woningen en caravans op recreatieparken. Dat die hardere aanpak het huisvestingsprobleem eerder groter dan kleiner maakt, is ook helder. Want waar blijven die arbeidsmigranten als er geen alternatieve woonruimte is? En wat moeten gemeenten als grootschalige huisvestingsplannen stuiten

“Dit moet je regionaal aanpakken. Geen enkele gemeente kan dat alleen

— Jan Cremers, onderzoeker

op massaal verzet van de buurt of het dorp?

De tijd dringt, weten ze sinds deze zomer zeker in de regio Hart van Brabant, waaronder gemeenten als Waalwijk, Tilburg, Loon op Zand vallen. Bureau Companen rekende voor dat de stroom van werknemers uit Oost-Europa de komende jaren alleen maar toe zal nemen. In 2012 waren er zo'n 8.000 arbeidsmigranten die in de regio werkten. Op dit moment zijn dat er al 16.000 en dat stijgt

naar 22.000 in 2020. Onderzoeker Roosje van Leer geeft aan dat het gaat om schattingen. Een groot deel van de buitenlandse flexwerkers hoeft zich niet te registreren omdat ze hier maar vier maanden werken. Volgens Van Leer kiest uiteindelijk maar zo'n dikke twintig procent van de arbeidsmigranten ervoor om zich permanent in Nederland te vestigen. „Die kopen of huren een huis en integreren na verloop van tijd.”

Piekmomenten

De veel grotere groep van Polen en in mindere mate Bulgaren, Roemenen, Litouwers en Spanjaarden met een tijdelijk werkverband bezorgen bestuurders de meeste kopzorgen. De arbeidsmigranten worden ingezet op piekmomenten in onder meer de distributiecentra van Bol.com, Cool Blue en XPO in Waalwijk en Tilburg. Die logistieke centra draaien via uitzendbureaus voor een belangrijk deel op buitenlandse arbeidskrachten.

„Ze kunnen het probleem van huisvesting niet over de schutting bij de gemeente gooien”, stelt onderzoeker Jan Cremers van de Tilburgse Law School. Hij doet met zijn team al jaren onderzoek naar arbeidsmigratie. „Internationale bedrijven moeten oog hebben voor de maatschappelijke gevolgen”, meent Cremers. Van verdringing op de arbeidsmarkt is volgens hem nauwelijks sprake. „Het gaat vaak om ongeschoold monotoon werk, dat matcht niet met de Nederlandse werklozen.”

Net als in het Westland zijn in Brabant en in de Gelderse kassen arbeidsmigranten keihard nodig. Veel gemeenten zijn volgens Cremers te lang met een grote boog om de problemen heen gelopen. „Dat kan niet meer. Er is behoefte aan een huisvestingsvorm die aansluit bij deze groeiende groep migranten. Dat moet je regionaal aanpakken. Geen enkele gemeente kan dat alleen.”